

مکتب پیانو

سوزوکی

کتاب اول و دوم

نسخه تجدید نظر شده

روش
شیرین سوزوکی

ترجمه و حاشیه
اشکان خمسه پور

انتشارات سروود

سرشناسه : سوزوکی، شینیچی، ۱۸۹۸ - ۱۹۹۸ م.
Suzuki, Shinichi
عنوان و نام پدیدآور : مکتب پیانو سوزوکی؛ کتاب اول و دوم/ شینیچی
سوزوکی؛ ترجمه و حواشی اشکان خمسه پور.
مشخصات نشر : تهران: سرو، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۵۶ ص.
شابم : 979-0-802602-94-6
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : عنوان اصلی: Suzuki Piano School. Volumes 1&2
موضوع : پیانو -- روش های نوازندگی برای نوجوانان.
شناسه افزوده : خمسه پور، اشکان، ۱۳۹۰ - مترجم
رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ م ۷/س ۹۴۶/ MT
رده بندی دیویی : ۷۸۶/۲۰۷
شماره کتابشناسی ملی : ۳۴۳۵۹۶۴

انتشارات سرو

تهران - میدان هفتم تیر - پلاک ۱۴ - شیراز - شماره ۱۴
تلفن: ۸۸۸۳۶۱۰۴ و ۸۳۱۸۵۹۱-۲ - فکس: ۸۸۳۰۸۹۲۴

مکتب پیانو سوزوکی (کتاب اول و دوم) شینیچی سوزوکی
ترجمه و حواشی اشکان خمسه پور
به کوشش عبدالرضا عزیزیان
طرح جلد مهران رشاد
حروف نگاری و صفحه آرایی مهرداد گرگین زاده
لیتوگرافی افست گرافیک
چاپ قدس
نوبت چاپ اول - ۱۳۹۳
تیراژ ۲۰۰۰ نسخه

شابم: ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۰۲-۹۴-۶ ISMN: 979-0-802602-94-6

حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

قیمت با CD : ۸۰۰۰ تومان

یادداشت مترجم

روش تدریس «پرورش استعداد» که در سال ۱۹۴۵ توسط شینیچی سوزوکی ابداع شده، تبدیل به جریانی جهانی گشته و تئوری‌های آموزش را متحول ساخته است. همانطور که در مقدمه دکتر سوزوکی اشاره شده، متد سوزوکی از اصول خاصی پیروی می‌کند و برای فراگرفتن آنها معلم باید دوره‌های خاصی را بگذرانند که البته در کشور ما امکان پذیر نیست.

از آنجایی که کتابهای رپرتوار سوزوکی در برگیرنده قطعات کلاسیک طبقه‌بندی شده‌ای هستند که به پیشرفت موزیکال و تکنیکی می‌انجامد، بسیاری از معلم‌ها که به شیوه سنتی تدریس می‌کنند هم، آنها را مورد استفاده قرار داده‌اند. اما تفاوت اصلی متد سوزوکی با شیوه سنتی در تأکیدی است که اولی بر اولویت دیدن و شنیدن می‌گذارد. این رویکرد از این فلسفه نشأت می‌گیرد که کودکان موسیقی همان‌طور می‌آموزند که زبان مادری خود را. کودک از بدو تولد با زبان مادری خود احاطه شده است. لذا گوش دادن مکرر به سبک‌های قطعات و آشنایی کامل به آنها برای آموختن و نواختن درست، ضروری است. آموزش نت‌خوانی پس از این که کودک نواختن را فرا گیرد آغاز می‌شود. درست همان‌طور که تدریس خواندن پس از این که کودک صحبت کردن را آموخت شروع می‌شود. در این مورد بیشتر توضیح خواهم داد.

اما ایده زبان مادری چه نویدی برای ما می‌دهد؟

نخست این که شکستی در کار نیست. کمتر سوزوکی این پرسش را مطرح می‌کند که کدام کودک از صحبت کردن به زبان مادری خود سر باز می‌زند. اگر کودکی چیزی را نمی‌فهمد به معنی عدم توانایی او نیست بلکه شیوه تدریس، متناسب با نیاز اکنون او نبوده و یا به درستی و به قدر کافی برای یادگیری به شیوه و شیوایی نادرست بوده است.

دیگر اینکه محیط به کودک آموزش می‌دهد. کودکان خانه‌ای پرورش یافته که در آن با ادبیات درستی صحبت می‌شود، به زبانی شسته و رفته سخن می‌گویند. اما کودکی که در خانواده‌ای رشد می‌کند که با زبانی ضعیف صحبت می‌کنند، همان زبان نامناسب را خواهد آموخت. کودکی که هرگز به موقع خوب گوش نداد و نمونه می‌تواند آن را درست اجرا کند؟

در این روش، سرعت پیشرفت را خود کودک تعیین می‌کند. کودک به تدریج به راه رفتن می‌کند که آماده باشد و نمی‌توان او را مجبور کرد که زودتر راه برود. بیشتر والدین این واقعیت را می‌پذیرند. اما می‌توانند بپذیرند که کودک هشت ساله الفبا را نیاموخته باشد.

در متد سوزوکی هیچ کودکی با هم‌سن خود مقایسه نمی‌شود. و دست آخر این به متد زبان مادری، یک محیط شاد می‌تواند به پیشرفت‌های بسیاری بیانجامد. همه کودکان توانایی روان صحبت کردن را به دست می‌آورند و از این روند بسیار هم لذت می‌برند. اما به غلط تصور شده است که توانایی بالا از طریق کار سخت و طاقت‌فرسا حاصل می‌شود. تنها از طریق تلاش سازنده است که شخص، به نتیجه و عزت نفس دست خواهد یافت. شادی دستیابی به یک هدف نباید از لذت کار کردن در جهت آن افزون باشد. کودک اصوات زبان را بارها و بارها تکرار می‌کند و پاسخ مثبت والدین به این تلاش، روند آموختن زبان را لذت بخش می‌کند. اما درباره شیوه آموزش قطعات کتاب‌های سوزوکی اگر بخواهم به اختصار توضیح دهم لازم است ابتدا مفهوم «پله» را در اینجا روشن کنم. زیرا این مفهوم یکی از سنگ بناهای آموزش سوزوکی است. هر پله، کوچک‌ترین قسمت یک عبارت موزیکال است که کودک می‌تواند آن را فرا بگیرد.

هر پله، که حتی می‌تواند شامل دو نت باشد، در تمپوی اصلی قطعه و با تکنیک درست آموزش داده می‌شود و هنرجو با فراگرفتن آن می‌تواند به سراغ پله بعدی برود. یکی از مسئولیت‌های اصلی معلم، مجزا ساختن پله‌های مختلف با توجه به نیاز و توانایی هر هنرجو است. با انباشته شدن و در کنار هم قرار گرفتن پله‌های مختلف عبارت‌ها و دست آخر یک قطعه کامل شکل خواهد گرفت.

هنگامی که معلم در می یابد چه چیز یک «پله» را تشکیل می دهد و چگونه باید آن را مجزا کرد، استفاده از تکنیک «توقف-آمادگی» فراگرفتن آن پله را توسط کودک تضمین می کند. این تکنیک که ارزشمندترین ابزار یک معلم سوزوکی است دو عملکرد را توصیف می کند: به طور فیزیکی توقف کن و از نظر ذهنی خود را برای پله بعدی آماده کن. کودک پله اول را نواخته و توقف می کند و سپس ذهن و انگشت های خود را برای نواختن پله بعدی (که پیش از این به عنوان یک پله جدا به او آموخته شده) آماده می کند. از به هم پیوستن این دو پله، پله جدیدی ساخته می شود که به نوبه خود به پله های بعدی وصل می شود. همان طور که پیش از این اشاره کردم هر پله باید با تمپوی اصلی قطعه تمرین و فرا گرفته شود. برخی از معلم ها ترتیب ارائه قطعات را تغییر می دهند و یا بعضی از آن ها را حذف می کنند. آنالیز قطعات مشخص می کند که توجه و مهارت بسیاری صرف انتخاب و ترتیب توالی قطعات شده است و هر قطعه شامل نکته موزیکال و یا تکنیکی خاصی است.

نقش والدین در متد سوزوکی بسیار پر رنگ است. به طوری که باید در همه جلسات درس حاضر باشند و در خانه با کودک تمرین کنند. اما باید توجه کرد که بسیاری از هنرجویان مسن تر از احساس استقلال و مسئولیتی که حاصل از کمترین میزان مشارکت والدین در روند آموزش است می برند. معلم سوزوکی حتی در چنین مواردی هم می تواند به والدین کمک کند: از طریق آشنا کردن آن ها با فلسفه سوزوکی، آگاه ساختن آن ها از حساسیت موضوع گوش دادن مکرر هنرجو به ضبط های رپرتوار سوزوکی. با توجه به این که اساس متد سوزوکی بر تکرار و تقلید استوار است معمولاً این مسئله تبدیل به نقطه ضعفی در آموزش هنرجو می شود. والدین در ابتدا به حد کافی تمهیدات را در معرض این موسیقی ها قرار می دهند اما رفته رفته اهمیت آن را فراموش می کنند. بنابراین اهمیت گوش دادن به ضبط ها باید بارها مورد تاکید واقع شود. لازم نیست کودک بنشیند و فقط به موسیقی گوش دهد. بازی کردن، مطالعه کردن و بسیاری از فعالیت های دیگر می تواند در زمان پخش موسیقی صورت بگیرد. والدین می توانند در اتومبیل این موسیقی ها را پخش کنند. می توانند آن هنگامی که کودک به بستر می رود پخش کرده و اجازه دهند که تا انتها ادامه یابد. می توانند این هدف را برای خود معین کنند به این موسیقی ها حد اقل روزانه دو ساعت به صورت پس زمینه در محیط کودک پخش شوند. می توان تصور کرد که قبولاندن این نکات به والدین ایرانی تا چه حد می تواند دشوار باشد. به هر صورت دکتر سوزوکی تاکید می کند که اهمیت گوش کردن به ضبط ها، از تمرین پشت ساز است.

هر جلسه درس سوزوکی باید شامل چهار بخش باشد. به ترتیب زیر:

۱- نت خوانی (چهار تا پنج دقیقه)

۲- تکنیک (چهار تا پنج دقیقه)

۳- رپرتوار سوزوکی (پانزده تا بیست دقیقه)

۴- دوره قطعات پیشین (چهار تا پنج دقیقه)

کتاب های سوزوکی به طور ویژه به مبحث نت خوانی نمی پردازند. لذا بسیاری از معلم ها مطمئن نیستند که زمان و شیوه مناسب پرداختن به آن کدام است. می توان برای تدریس نت خوانی به کتاب هایی که در این زمینه منتشر شده مراجعه کرده و از آنها سود جست. اما تعیین این که چه زمانی کودک باید بتواند قطعات سوزوکی را بخواند غیر ممکن است و مثل این پرسش است که کودک چه وقت می تواند همه کلماتی را که بیان می کند، بنویسد. به طور مشخص زمان آن برای هر فرد متغیر است. آنچه اهمیت دارد این است که این دو (نت خوانی و نواختن موسیقی) مهارت هایی کاملاً متفاوت هستند و بنابراین توانایی نت خوانی ممکن است همیشه به سرعت توانایی در نواختن پیشرفت نکند.

اگر چه در کتاب های سوزوکی به تکنیک هم به طور جداگانه پرداخته نشده اما با قطعه اول در جلد اول (بدرخش ستاره) آموزش آن آغاز شده است. واریاسیون های «بدرخش» تکنیک ناب در لباس قطعه هستند. وقتی که کودک این واریاسیون ها را می نوازد

بی این که بداند نخستین تمرین‌های تکنیکی خود را پشت پیانو پیش می‌برد. واریاسیون اول که به «می سی سی پی هات داگ» معروف است^(۱) دو نوع استاکاتو را به کار می‌گیرد: (۱) استاکاتوی ساعد (هات داگ) و (۲) استاکاتوی کوچک مچ (می سی سی پی). واریاسیون‌های «بدرخش» و تنالیزاسیون (یک الگوی پنج‌انگشتی که از دو تا سُل بالا رفته و پایین می‌آید) تمام تکنیکی را که هنرجو تا داستان کوتاه جلد دو احتیاج دارد فراهم می‌کنند. به‌هرحال آموزش سیستماتیک گام (و آرپژ) پس از این که واریاسیون‌های «بدرخش» و تنالیزاسیون کاملاً جا افتادند می‌تواند آغاز شود. اما اکثر هنرجوها تنها با اتمام جلد یک آماده نواختن گام می‌شوند.

برداشتن به رپرتوار سوزوکی با گوش کردن معلم به قطعه‌ای که در جلسه پیشین آموزش داده شده آغاز می‌شود. اگر با توجه به مفهوم پله در شیوه سوزوکی مواردی در حد توان هنرجو به او آموخته شده باشد مشکلی در این زمینه وجود نخواهد داشت و می‌توان پله‌های جدید را به او آموزش داد.

آخرین قسمت هر جلسه درس، دوره کردن قطعات آموخته شده پیشین است. در متد آموزش سنتی معمولاً هنرجو یک قطعه را آموخته و آن را در چندین موقعیت می‌نوازد و سپس آن را کنار می‌گذارد و از خاطر می‌برد. اما در متد سوزوکی همان‌طور که پیشتر اشاره کردم، تکرار نقش اساسی می‌کند. نه تنها هنرجو همه قطعاتی را که می‌آموزد از حفظ اجرا می‌کند بلکه باید آنها را همواره آماده نگه‌دارد و بهبود به‌شده را خن جلد اول تنها بیست دقیقه طول خواهد کشید و دوره کردن همه آن کاملاً عملی است اما با پیشرفت هنرجو، معلم باید به تدریج قطعه را برای دوره کردن معین کند. علت اینکه دوره کردن، آخرین قسمت هر جلسه را تشکیل می‌دهد این است که هنرجو نواختن قطعاتی که بر آنها مسلط است با حالتی کاملاً پُر انگیزه به خانه باز می‌گردد. هدف اصلی تدریس ایجاد انگیزه و تسهیل یادگیری است.

اشکان خمسه پور

(۱) همان‌طور که توضیح داده شد، به هیچ عنوان از کودک انتظار نمی‌رود که این واریاسیون‌ها را در این مرحله نت خوانی کند. چیزی مانند قطعه زیر و یا همان سطر اول آن که بر وزن «می سی سی پی هات داگ» است می‌تواند برای آموزش ریتم این واریاسیون به کار گرفته شود.

آخر تابستون	اول پاییزه
برگا که بریزه	میادش زمستون
برفا که آب میشه	نوبت بهاره
حاجی فیروز عیدو	تو کوچه میاره

منبع:

Studying Suzuki piano: more than music a hand book for teacher, parents and students by Carol L. Bigler and Valery Lloyd-watts, Summy-Birchard music, division of Summy-Birchard inc. 1998

مقدمه

به هنرجو: این مطالب بخشی از روش تدریس جهانی سوزوکی است. سی‌دی‌های کمکی می‌بایست همراه این کتاب مورد استفاده قرار گیرند.

به معلم: برای این به یک معلم سوزوکی کارآمد شوید لازم است به طور مداوم در حال آموختن باشید. انجمن ملی سوزوکی برای اعضای حرفه‌ای این راه را حل کرده است. توصیه می‌شود که معلم‌ها به عضویت انجمن‌های ملی سوزوکی درآمد و برای این به خود روزی، روز نگاه دارند، از طریق آموزشگاه‌ها، برنامه‌های کوتاه مدت و بلند مدت آموزش مداوم خود را پیگیری نمایند. همچنین عضویت در انجمن بین‌المللی سوزوکی را هم توصیه می‌کنیم.

به والدین: هر معلمی را که انتخاب می‌کنید باید گواهی اعتبار داشته باشد. توصیه می‌کنیم گواهی اعتبار و به خصوص آن گواهی‌هایی را که به روش سوزوکی مربوط می‌شوند از ایالت یا ایالات متحده بخواهید. متد سوزوکی باید تجربه مثبتی باشد، به‌طوری‌که رابطه شگفت‌آور و پرباری میان کودک، معلم و والدین وجود داشته باشد. بنابراین انتخاب معلم مناسب از اهمیت بسزائی برخوردار است.

فهرست

- ۱- شیوه تحصیل جدید و کارآمد موسیقی ۸
- ۲- وارسیورهای بدرخش، بدرخش ستاره کوچک، شینیچی سوزوکی ۱۰
- ۳- نیبورسل، ترانه محلی ۱۴
- ۴- کوئو، ترانه ۱۵
- ۵- به آرامی پروین، ترانه محلی ۱۶
- ۶- ترانه کودکان، ترانه محلی ۱۷
- ۷- پل لندن، ترانه محلی ۱۸
- ۸- ماری یک بره کوچولو داست، "ان محلی ۱۸
- ۹- برو به عمه رودی بگو ترانه محلی ۱۹
- ۱۰- زیر نور ماه، جی. بی. لولی ۲۰
- ۱۱- گذشته‌های خیلی دور، تی. اچ. پی. لی ۲۱
- ۱۲- همبازی‌های کوچک، اف. ایکس. خوانال ۲۲
- ۱۳- سرود عربی ناشناس ۲۳
- ۱۴- آلگرتو ۱، سی. چرنی ۲۴
- ۱۵- خداحافظی با زمستان، ترانه محلی ۲۵
- ۱۶- آلگرتو ۲، سی. چرنی ۲۶
- ۱۷- رازهای روز کریسمس، تی. داتون ۲۶
- ۱۸- آلگرو، شینیچی سوزوکی ۲۸
- ۱۹- موزت، ناشناس ۲۹

روش آموزش پیانو سوزوکی

شیوه تحصیل جدید و کارآمد موسیقی

با توجه به تجربیاتی که از خلال دوره سی ساله تدریس به کودکان به دست آورده‌ام به این نتیجه قطعی رسیده‌ام که توانائی موزیکال، یک استعداد ذاتی نیست بلکه نوعی قابلیت اکتسابی است. هر کودکی که درست تربیت شده باشد، درست همان‌طور که همه کودکان جهان قابلیت صحبت کردن به زبان مادری را پیدا کرده‌اند؛ قادر است توانائی موزیکال به دست آورد. کودکان ظرافت‌های زبان مادریشان را از طریق تکرار در شنیدن می‌آموزند و همین روند باید برای تربیت گوش موسیقی به کار گرفته شود. بچه‌ها هر روز باید به قطعاتی که در حال یادگیری آن هستند، یا قرار است بیاموزند، گوش کنند. این روش به آنها کمک می‌کند که به سرعت پیشرفت کنند. این کودکان همه تلاش خود را خواهند کرد که به خوبی نوازنده قطعه ضبط شده بنوازند. با استفاده از این روش، کودک به فردی تبدیل می‌شود که حس موزیکال خوبی دارد. این مهمترین مسئله در آموزش توانائی‌های موسیقی است. تنالیزاسیون

کلمه "تنالیزاسیون" یک کلمه جدید است که به آموزش ویولن و معادل وکالیزاسیون در آموزش آواز است. تنالیزاسیون نتایج شگفت‌آوری در تعلیم ویولن بوجود آورده است و باید همان‌قدر در آموزش پیانو و سایر سازها نیز مفید باشد. تنالیزاسیون دستورالعملی است که همزمان با یادگیری قطعه جدید در اختیار هنرجو قرار می‌گیرد تا به او کمک کند یک صدای زیبا تولید کند و بیانی پرمعنی و عمیق داشته باشد. شاید هنرجو را تعلیم دهیم که گوش موسیقی خود را - که قادر است یک صدای زیبا را تشخیص دهد - تقویت کند، سپس باید آموزش داده شود که چگونه آن صدای زیبا و بیان درست نوازندگان پیانوی گذشته و امروز را بازآفرینی کند.

نکات مهم در آموزش

۱- به کودکان بیاموزیم از تمرین لذت ببرند.

"بهترین راه برای این که بتوانیم به یک هنرجو یاد بدهیم از آموزش لذت بردن چیست؟" این مسئله اصلی معلم و والدین است؛ ایجاد انگیزه مناسب در کودک به گونه‌ای که او بتواند کاملاً از تمرین در خانه لذت ببرد. آنها باید درباره موضوع، با در نظر گرفتن و بررسی هر مورد، با هم صحبت کنند تا بتوانند به کودک کمک کنند که از درس و تمرین لذت ببرد. فشار آوردن به کودک با گفتن "تمرین کن، تمرین کن، تمرین کن" بدترین روش آموزش است و فقط باعث ایجاد بدترین تمرین در کودک می‌شود.

۲- به کودک بیاموزیم به قطعات موسیقی گوش دهد.

اگر به همراه تمرین روزانه در منزل، هنرجو به قطعه ضبط شده‌ای که در حال یادگیری آن است، هر روز و هر چند بار که ممکن است، گوش دهد، پیشرفت او سرعت می‌گیرد. هفته‌ای شش روز تمرین و گوش دادن به موزیک در خانه، در میزان پیشرفت کودک بسیار موثرتر از یک یا دو جلسه درس در هفته خواهد بود.

۳- آموزش نت‌خوانی

هنرجو همیشه باید درس‌ها را از حفظ بنوازد. این مهمترین نکته در تقویت حافظه هنرجو است. همچنین پیشرفت هنرجو را سرعت می‌بخشد. آموزش نت‌خوانی باید بر اساس سن و توانائی هنرجو صورت پذیرد. این مسئله که هنرجو بیاموزد به درستی نت‌خوانی کند، بسیار مهم است. اما اگر کودک در همان ابتدای یادگیری‌اش مجبور به نت‌خوانی شود و همیشه از روی نت بنوازد، در هنگام اجرا برای از بر نواختن کاملاً با مشکل مواجه شده و بنابراین قادر نخواهد بود توانائی کامل خود را به نمایش درآورد. توانائی در به دست آوردن یک مهارت با تمرین روزانه رشد می‌کند. در آموختن زبان مادری، کودک فقط زمانی شروع به خواندن